

**Voorstelling van de dichtbundel door Petra de Sutter -
in het woonzorgcentrum Zonnebloem, 22 juni 2011**

Geachte toehoorders,

Het is voor mij een eer en een genoegen hier vanavond de nieuwste pennevrucht van Marc Cosyns aan u te mogen voorstellen. Met zijn dichtbundel "Laatstleden, jongstleden" bewijst Marc dat hij van alle markten thuis is. Hij is niet alleen een begaafd en geëngageerd essayist, auteur en filmmaker, maar ook dichter. Van alle literaire kunsten nadert de dichtkunst het dichtst de essentie van taal, zijnde de overdracht van emotie, de meest fundamentele manier waarop twee mensen met elkaar kunnen communiceren. Poëzie is tegelijkertijd de eenvoudigste en de moeilijkste uitdrukingsvorm van taal. Eenvoudig, omwille van het feit dat weinig woorden volstaan om de juiste idee of emotie te suggereren. Moeilijk, omdat enkel dat ene woord juist is, en geen ander. Voor een poëet is dichtkunst de enig mogelijke uitdrukingsvorm. Voor mensen die geen dichter zijn, is poëzie schrijven een onmogelijke taak. Marc bewijst met "Laatstleden jongstleden" dat hij een geboren dichter is. Hij heeft zich eindelijk ge-out. Wat al lang kon vermoed worden aan de hand van zijn talrijke schrijfsels doorheen de jaren, is nu overduidelijk geworden: en meer nog, hij is een getalenteerde dichter. Ik lees soms wel vaker poëzie, en daar waar poëzie vaak obscuur en onbegrijpelijk is, is deze van Marc transparant, het is poëzie die een Aha-Erlebnis oproept en doet glimlachen. Poëzie die net die woorden gebruikt waar je zelf niet kan opkomen, poëzie die dankbaar stemt omdat ze de honger naar waarheid stilt en de dorst naar schoonheid laaft. Marc is een woordkunstenaar, die de woorden aan elkaar rijgt en rijmt, en daardoor de ziel raakt.

Marc Cosyns, dames en heren, kennen we alom als een bevlogen wereldverbeteraar. Zijn inzet om moeilijke bioethische onderwerpen, zoals abortus en euthanasie bespreekbaar te maken, is bewonderenswaardig. Marc is een integer mens, iemand die zijn idealen niet verloochent en steeds zichzelf blijft. Hij gaat de discussie niet uit de weg, is een voortrekker en doet de dingen veranderen. Ging het jaren geleden over anticonceptie en abortus, dan gaat het nu over het levenseinde. Marc is aanwezig waar het debat gevoerd wordt en drukt zijn stempel. Zijn sterkte is zijn overtuiging, maar ook zijn inzicht, en dat doordrenkt elke vezel van zijn lijf en leden, en van zijn ziel.

In zijn dichtbundel toont hij ons een glimp van de diepste, naaktste kern van die ziel, en hij bewijst dat zij het geheim van het bestaan door heeft. Als u en ik een dichtbundel zouden schrijven die betrekking heeft tot leven en dood, dan zouden wij als ondertitel "gedichten over leven en dood" gebruiken. Zo niet Marc Cosyns. Marc draagt zijn bundel op aan leven en dood en geeft zijn bundel de ondertitel "gedichten vòòr leven en dood" mee. Je draagt een dichtbundel op aan iets of iemand die je lief hebt, een vriend, een partner. Leven en dood zijn dermate dierbaar voor Marc, ze vallen dermate

samen met de essentie van zijn wezen, dat hij zijn bundel aan hen opdraagt. Leven en dood zijn één en dezelfde vriend, want leven en dood zijn één, niet van elkaar te scheiden, twee dimensies van één en hetzelfde, in elkaar overgaand bij de geboorte en bij het sterven. Weinigen begrijpen dit en nog minder mensen kunnen die idee in woorden of beelden vatten, maar Marc laat ons op meesterlijke wijze deelgenoot zijn aan dit geheim. Leven en dood, de seizoenen, de cirkel zijn de thema's van deze dichtbundel. Centraal daarin staat het heden, het nu, datgene waarin ons bewustzijn zich bevindt en wat ons zelf bepaalt, ons ik.

Marc heeft aan mij gevraagd om zijn dichtbundel in te leiden, en hoewel ik gewoon ben voor publiek te spreken, gaat dat meestal over wetenschappelijke, medische onderwerpen, af en toe over maatschappelijk relevante of ethische thema's, maar het is de eerste keer in mijn leven dat ik een artistiek werk mag inleiden en zijn vraag heeft me daarom ook diep geraakt en ontroerd. Het lezen van de dichtbundel en de voorbereiding van deze tekst heeft me aan het denken gezet over de essentie van het leven, de dood, en waar het eigenlijk allemaal toe leidt. Hopelijk doet deze bundel u als lezers ook nadenken, en vooral begrijpen waartoe het allemaal leidt. Al genietend van het woordkunstenarschap van Marc, kan u als lezer een glimp opvangen van een stukje eeuwigheid, verlichting, Elysium.

Zelf bestaat mijn professionele activiteit erin het leven te helpen creëren, bij mensen bij wie dit niet vanzelf gaat. Het mysterie van de conceptie, implantatie, zwangerschap en geboorte probeer ik al 25 jaar te ontrafelen, bij te sturen en te controleren. Via in-vitrofertilisatie en aanverwante technieken, embryonaal stamcelonderzoek, invriezen van eicellen, draagmoederschap enz. proberen we de kindervens te vervullen van steeds meer mannen en vrouwen, en op die manier hebben we het mysterie van het leven verwetenschappelijkt, maakbaar gemaakt, geanalyseerd en sommigen ook gecommercialiseerd. Toeval of allicht niet, mijn partner is palliatief deskundige en houdt zich bezig met het andere uiteinde van de cirkel van leven en dood, namelijk met het sterven. Leven en dood zijn daarom ook voor mij persoonlijk twee belangrijke thema's, waar ik vaak over reflecteer en vertrouwd mee ben. Ik streel mezelf met de gedachte dat Marc mij daarom tot deze inleiding heeft verzocht.

Met de dood is het in onze hedendaagse geneeskunde helemaal anders gegaan dan met het leven. De dood is niet langer ons aller vertrouwde gezelschap, met wie we onze laatste reis aanvatten. Integendeel, we hebben de dood zelf gedood, uitgewist, verstopt. De dood is een taboe geworden, de maakbaarheid van ons leven is dermate evident geworden, dat we de grenzen voortdurend verleggen, en tot op het laatste ogenblik de dood verzwijgen. Velen sterven op een mensonwaardige manier, zonder afscheid te hebben kunnen nemen van het leven en van hun geliefden, in ziekenhuisbedden vastgeketend aan levensverlengende machines en niet bewust van wat er gebeurt. Gelukkig wordt dit nu steeds vaker aangeklaagd en zijn palliatieve zorg, levenseindebeslissingen en euthanasie begrepen geworden die de doorsnee Vlaming nu kent. Het is onder andere dankzij de inspanningen van mensen zoals Marc dat dit is gebeurd. België is een van de weinige landen waar euthanasie wettelijk is geregeld, en

daardoor kunnen we stellen dat we op bioethisch vlak een van de landen zijn die het verst gevorderd zijn. We beschikken over een enorme vrijheid om onze vruchtbaarheid te beperken via de anticonceptie, te verhogen via geassisteerde voortplantingstechnieken, waardoor de totale maakbaarheid van het leven mogelijk is geworden, en door de euthanasiewetgeving is ook de maakbaarheid van de dood mogelijk geworden.

Maakbaarheid zonder verantwoordelijkheid of inzicht is echter een gevaarlijk iets, en het is Marcs verdienste dat hij via de taal die hem eigen is, de taal van de kunst, de kunst van de taal, de woordkunst, al deze aspecten verenigt in een prachtig stukje literatuur dat ons taalgebied vanavond rijker is geworden.

Ik wil eindigen met een gedicht uit de bundel te kiezen en voor te lezen. Ik laat u graag genieten van een mooi staaltje diepgang en schoonheid.

Genomen

Genoom als geheel van alle genen,
sta me bij
Individueel genomen
voel ik mij van al diegenen
de uitzondering die
de regels naleeft,
de zonderling die
geluk nastreeft,
de vondeling die
de dood ontkomen
door het bos de chromosomen ziet
als geheel van alle genen,
ontferm je over mij.

Ik dank u voor uw aandacht.

(uit het programmaboekje)

Petra De Sutter is gynaecologe en hoofd van de afdeling reproductieve geneeskunde aan het UZ Gent. Sinds 25 jaar staat de menselijke voortplanting centraal in haar leven, gaande van de menselijke embryologie over vruchtbaarheid en onvruchtbaarheid, geassisteerde reproductie, tot seksuologie en gender issues. Haar onderzoek heeft ze enerzijds in het laboratorium uitgevoerd, zowel bij de muis als bij de mens en anderzijds in de kliniek. Ze is actief in talrijke professionele en wetenschappelijke (inter)nationale verenigingen waaronder de Koninklijke Belgische Academie voor Geneeskunde en het College van de Hoge Gezondheidsraad.

Ze zingt, speelt dwarsfluit en cello en heeft een muzikaal ensemble opgericht in haar afdeling reproductieve geneeskunde.